

Nro. 37.

A' FELS. CSASZAR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pentéken Május 7-dik napján 1813-dik
esztendőben.

Frantzia Birodalom.

Az Igazgató - Tsászárné ŐF. Ministeri Tanátsot tartott Sz. Clouban Apr. 21-edikén, a' *Gazette de France* szerént.

— A' *Monitör* szerént, Apr. 21. — Az 1814-e-dik esztendőt illető Felírtak' kiállításának vége van, vagy közel jár a' végéhez, nagyobb részében a' Megyéknak. A' 80 ezer régibb Felírtak' kiállítását is keményen folytattják, 's azt mondják, hogy ezek a' legények mind termetekre, mind erejekre, mind jó hajlandóságokra nézve, előkelő Rekruták.

A' *St. Galler Erzehler* (Újjságl) szöll egy felfedezett szándéknak elevevaló híreről, mely szerént a' *Touloni* Hajósereget az Anglusoknak,

a' kik magokat ezen a' víztájékon 100 hajóval mutatták, által akarták volna adni, 's az ez e. ránt Toulonba és *Marseillebe* tett kemény vígyázatról; mindazáltal azt veti hozzá, hogy mind-ezekről hivatalos tudósítást kell várni.

A' *Wesertorki Megye'* Újjságlevelében ezt írják Brémenből *Apr. 17.* — A' Tsászár azt parantsollja egy Végzésben-*Apr. 7-edikén*, hogy *Bentink* Grófot egy, 7 Generálból *Weselben* össze állított Katonabíztosság' elébe vitetessen, 24 óra alatt megúlélessen, és a' Jozága elvé-tetessen. — Egy Katonabíztosság megítélte a' *Vareli* Gondviselőbíztosságnak 5 Tagját. Hár-mat ártatlannak találván, haza bocsátottak. Ket-tő pedig, a' törvénynek tsalárdúl lett magyará-zartja által, jóllehet nyilvánóságos vétkesek vól-tak, tsak 6 heti tömlötzre ítéltettek. Ezeket a' *Weseli Várba* küldték, hogy azoknak sorsokról a' főbb Itélőszék tegyen határítéletet.

Az *Oldenburgi Kerület'* ideigóráig való Biz-tosságának 5 Tagja is Katonabíztosság elébe ke-rült, kik között kettőt halálra ítélvén, 24 óra alatt meglövődöztek: 3-at ártatlannak ítélték. —

Anglusország.

A' *Hamburgi Corresp. Londonból*, *Apr. 9.* — Ma érkezett ide 2 postakotsi. Az egyikben űlt egy ánglus pattantyús Tiszt egész Nemzetkőn-tösben (uniformisban), 2 Muszka Tisztel együtt. A' másokban 2 Kozák Nemzetkőntösben, a' ma-gok' dsidajokkal felfegyverkezve. Erre a' fel-tettzésre (phoenomenon) mindenek bámúltak, és toldúltak a' kotsihoz, hogy ezeket a' vitézeket barátságosan fogadhassák.

— Másszor 2 Hét kellett 12 millió font sterling' összeszerzésére, ha az Ország pénzt költsön vetifel. Most végre mént 4 óra alatt. Már 10 órákor rakással ment a' gazdag Bankósok' kotsija a' Westminsterhallhoz, de már akkor dugva tele volt a' Kintstárszoba, úgy hogy lánzott kellett az ajtóra keresztelni, 's politzájtiszteket állítani, hogy a' pénzhozók erővel bé ne törjenek: de nem használt, nyomúltbé a' nép, toúlt, folyt röllok az ízzadság. Egy gazdag Pénzkopetznek a' fia elvesztette a' Hatzukájának (kaputrokjának) felét, mely a' nyakából ledörögölődött. A' ki bémehetett és számot kaphatott, szerentsésnek tartotta magát. Minekutánna 373 számot kiosztottak, a' többit azzal küldöttékel hogy hólnap jöjjenek a' számért. De semmi se lett belőlle, mert a' 373-ból is tsak a' 180 elsőre volt szükség. *Contts* Bankós maga 1,230,000 fontot (12 — 13 millió forintot) fundált. Még 8 millio Kintstártzédula volt a' Pénzkopetzeknél, mellyet inkább akarták fundálni, mint kész pénzért adni.

London, Apr. 10. — Apr. 7-edikén vitorlázottel az Amérikába készített Töreke demeny (expeditio), mely ezekből a' hajókból állott: Diadem 64 ágyú, Diomed 50, Romulus 44, és 3 Fregat, Remesis, Fox, Succes; meg egy Marmar nevü, a' Congreve' lidertzeivel (gyújtó rakétjeivel) tele, a' tengermelleyéki városok' gyújtogatásaira.

Dánusország

Berlini Újjságl. Apr. 9. — Az Anglussal való ellenségeskedés még is folyvást foly. A' mi hivatalos Újjságlevelünk szerént, azt mondja egy

Helsingöri tudósítás, hogy az ellenség Hajótsopotja apr. 7-edikén *Karlskronától* elindulván, *Kronburg* és *Helsingör* mellett, hosszú lőneában, nyúlánkodzva úszottel. A' várból számtalan bombit hánytak közzé. A' kellemetlen szél miatt, az ágyúladikok semmire se mehettek ellene. *Helsingborgnál* két hajó, porongot (nem látszó vízbéli homokdombot) kapott, 's megfekütt. A' hajótsopot 410 hajóból állott.

Kopenhaga, Apr. 19. — *Falsen* tengeri Főhadnagy jelenti hogy a' *Dragonen* nevű Luggert (kis hajót), mely Apr. 12-dikén egynehány hajót kísért, elszakasztotta egy ellenséghajó a' többtől. Igen derék magaforgatása által elkerülte hogy szélalá ne essen, és sietvén a' szárazra, mellette mentel az ellenséghajónak, a' nélkül hogy ettől sokat szenvedett volna. Erre hozzáfogtak a' verekedéshez, mely 1½ óráig tartott, de az ellenséghajó kéntelen vólt a' tágasra venni magát. A' Luggerbent 1 ember esettel, egy pedig halálos sebet kapott.

Burkusország.

Breslau, Apr. 23. — ÖF. a' Király méltóztatott *Wittgenstein* Gr. Generálnak a' Feketesas' Rendit, d' *Auvrai* és *Czernitscheff* Generáloknak a' Veres Sas' első Rendit, *Dörnberg* ánglús Generálnak pedig a' Katonaérdem' Rendit ajándékozni.

Bunzlau levélből, Apr. 22. kiteltzik, hogy *Kutusow* Hertzeg betegesen ebben a' Helységben tartózkodik, kit a' Burkus Király, Dresdában mentében meglátogatott. — Későbbben Dresdába megjött a' hír, hogy ez a' Főgenerál ugyanott

meghólt, és a' Császár a' Fővezérséget *Wittgenstein* Generálra bízta.

Sándor Császárt, Kalischból Dresdába men-
vén, *Apr.* 10-edikén *Militschben* győzdelmi-
pompakapu alatt fogadták minden kigondolható
tisztelettel. Innen ment *Trachenbergbe*, a' hol
Apr. 12-dikén *Constantin* Nagyherczeg is megér-
kezett. Itt akkor 500 Tiszt és 7000 közlegény
tanyázott, még is a' legnagyobb rendtartás volt.
Apr. 13-adikán *Winzigbe* ment ÖF.; itt is min-
den kigondolható tiszteletet készítettek. Akkor
időben mindenféle fegyverbeli Muszka katonák
mentek ott által a' nagy Hadsereghez. *Apr.* 14-
edikén ment a' Császár által az *oderán*: 22-di-
kén, mikor a' Császári Főtanya *Bautzenbe* szál-
lott, érkezett oda *Thorn* várának a' kúltsa; 's
24-edikén érkezett a' Császár és a' Burk. Király
Dresdába.

— *Berlin*, *Apr.* 24. — Ide érkeztek *Witt-
genstein* Hertzeg, Titkostonátsos; ánglus Követ
Stewart, és ennek a' Titoknokja (Secretariusza)
Jackson (olv dsekszn).

Spanyol., és *Portugalliaország*.

Arglus Újjsagl. — *Lisbona*, *Martz.* 14. —
A' Frantzia Sereg' egy része visszahúzalkodott
Valladolid felé: e' szerént a' *Hill*' Osztályának
egy Generálallja előnyomúlt *Plasencia* felé, hogy
ezt és a' hidat elfoglallja. Két Húsárreg. ment
ma tóllünk a' Hadsereghez. Másképp' nints vál-
tozás a' Hadsereg' állásában, ezt írja *Welling-
ton* Marki *Freneidából*, *Martz.* 3-adikán.

A' *Pisuerga*' partjáról, *Febr.* 21. — A' pat-
tantyústzimboraságból 's a' többi Tagból elsza-
kasztott tíztíz legényen kívül, mellyek Frantzia.

mondják az útzók és parasztok, a' kikkel beszéltem. Magam láttam hogy Burkus sebeseket és frantzia foglyokat hoztak. Az éjjel (17) kiütött a' Wittembergi Váróltalom; de ezt olyan keményen verték vissza a' Várostromlók, hogy még a' külső sántzokat is el kellett nekik hagynok, és már most csak a' Városvárt óltalmazák, a' Burkusok elfoglalták a' tüzttől megmaradt külvárostart: 2 vagy 300 fogoly esett kezünkbe, kik között 1 Oberster van. — *Kleist* Generálon kívül, a' ki az ostromot vezeti, jelen lettek volna ezen az egész tsatán *Hendrik Burk*, *Printz* és *Gr. Wittgenstein Főgen*. — A' Wittembergi híd nem égettel, mint hallatott vólt: sőt' mind innen, mind túl hídfejet vetettek ahhoz a, frantziák; mellyet az *Elbe'* bal partján megtámodtak már tegnap azok a' Muszkák, a' kiket e' végre *Wittgenstein Gr. Dessau* Főtanjájáról elszakasztott. Annál könnyebb hozzá közelíteni, mert az *Elbe*, a' szárásság miatt, apad.

Ugyantsak *Wittemberg*ből, Apr. 19. — 17-edikén reánk ütött 800 frantzia reggeli 4 órakor; vesztettek 78 foglyot és egy Főhadnagyot, az elesteket nem mondhatom hány. Nekünk, a' kik nagyobb részént Burkusok vagyunk, megsebesedett 17 Tisztünk; 's mintegy 250 közlegényünk vagy elesett vagy sebet kapott. Késő estig folyt a' lövés. A' vár igen hatalmas épületü. A' Fővezér megparanttsolta, hogy Apr. 18-adikán reggeli 8 órakor kezdjékel ágyúzni a' várat; 's ugyanakkor támodjameg *Kosatschkowsky Gen.* is a' hídfejet. Az alkudozóinkat (*parlementaire*) kevélyen vissza igazították a' várból. Az ágyúzásnak kevés láttattija lett, valami 11 helyen

szágba 's a' Középtenggere, megbosszánkodvan, csak hamar a' Király' hazajövele után felzúdult az Anglusok ellen, mellyet csak fegyver' erejével lehetett elnyomni. A' Király kénytelen volt a' *Ficuzzai* falusi kastélljába menni. A' Királyné megmaradt az eddig lakott *Castelvetranó*ban. Sok előkelő embert, a' kikről gyanú volt, hogy a' népet az ánglusok ellen felbízgatták volna, megfogtak. Minden áglus sereget egy rakásra parantsolt *Bentink* Lord, valamint a' tengerierőt is *Palermó*ba hítták *Messziná*ból.

Délámérika.

Londonból írják Martz. 30-adián, hogy a' *Caracasi* Tartományban, a' hol *Miranda* ama' szembetűnő szakmányt viselte, egy második vérengző zenebona ütött volna ki. *Miranda*, a' kit ítélt halállal megöltnek lenni mondottak, a' Cortessel szíves egygyességre lépett volt, és most *Cadix*ban van.

Oláhország.

Bukurest, Apr. 14. — Az éppen most ide érkezett tudósítások jelentik, hogy *Widdin* és *Widdin'* vára feladta magát. *Idris Molla Basa* népével együtt vakbizodalomra (*discretiora*) adta fel magát: *Hafis Aly Basa'* körmei közt van; kimenetele várandó. .... Ennek az esetnek, mely *Törökország'* nyugoti tartományaiban a' nyugodalom' helyreállítására rendkívül sokat hajt, nem kis fontossága vagyon.

Háborúi dolgok.

Berlin, Apr. 22. — Egy utazó írja *Wittemberg'* környékéről, Apr. 18-adián: — Tegnap, korán reggeltől fogva foly a' verekedés, azt

országba mennek, kiválasztottak még 600 Gránátírost a' Tsászári Gárdához. A' 22-dik reg. tegnap érkezett *Valladollid*ba, 's hólnap megyen *Vittoriá*ba, a' hova még 3 reg. parantsoltatott. — Az ánglus sereg, Portugalliaországban 40,000 Gyalog és 8000 Lovas, a' mint magok mondják: a' frantzia sereg pedig 31226 Gyalog, 3156 Lovas, és 2775 Patantyus. *Drouet* Gen. alatt pedig van 13894; kik között 3248 Lovas, 510 pedig Pattantyús.

— A' *Párisi Monitör* szerént, apr. 18-adi-kán, *Valladollid*ból Martz. 30-adi-kán: — *Curto* Gen. *Gautier* Gen. segedelmével, meglepetett *Caravajales*ben, *Ulman* Svadronfő által, egy *Renovales* nevű Sponyol Generált, a' ki *Biscayá*-ban, *Asturiá*ban és *Galiziá*ban igen esmeretes; *Domingues* Obestert, az úgy nevezett *Zamora*' Igazgatóját; két Kapitánt; egy Hadnagyot, és 8 legényt, kiket fogságra vitt: ezek vóltak mind-össze a' faluban, azt gondolván hogy az *Essa* vizén nem lehetne által kapni: — 50 Lepkeka-tona (*Voltigeurs*), a' Lovasok' hátok megett, a' lófarán kapott által az *Essán*, szokás szerént.

Siciliasziget.

A' *Neapolyi Monitör* szerént, Apr. 5. — *Palermó*ban, zenebona történt: a' hova *Ferdinánd* Király visszament. a' miat ezt a' fiának, *Koronaörökös Ferentz*nek, az eddig vólt Országgondviselőnek írta, — hogy Isten' segedelmével meggyógyulván, a' Főhertzegre ideigóráig bízott Országlomány' gyepelőjét kezébe vegye. A' nép, a' legszükségesebb élelemnek a' gabonának mindég nevedő drágulása miatt, mely attól van, hogy azt naponként hordjákki *Máltá*ba, *Spanyolor-*

lett gyűlés, 's 50 egynehány golyóbis tett romlást. — *Bernburg*, még ma (19. Apr.) nem adtafel magát; *York Gen.* áll ellene.

Dántziból, Apr. 13. — Azt írják, hogy mihelyt *Rapp Gen.*, a' váróltalom' igazgatója bizonyossá lett, hogy a' *Burkussal* háború van, megfogatta itt a' *Postatiszteket*. A' várat csak szorossan megszállották, de nem ostromollják, mert a' nélkül is kéntelen lessz magát feladni, mivel sok beteg van benne, 's orvosság és friss hús nints.

Spandaut is ágyúzták, apr. 20-adikán éjjel, keményen, és a' városnak mintegy negyedrésze elégett, a' vár' környékén. A' városon nagy tűz és zúdulás esett. Erre, ilyen tudósítás jött a' többek közt *Charlottenburgból*, apr. 23-adikán: — Hiteles tudósításból állítottjuk, hogy nekünk igen kevés kárunk esett. A' Közönség' megnyugasztalására azt mondjuk, hogy éppen alkudozásban vagyunk, mely a' *Burkus* fegyvernek becsületére és ditsőségére fog kiütni. Hogy azt a' sok elterjedt hírt a' *Spandauiak'* magokviseletek felől megtzáfolhassuk, hiteles forrásokból bizonyítottjuk, hogy egy *Spandau* lakosnak sem vólt még eszében is, hogy a' *Burkusokra* lőjjön. A' *Kígyóhíd'* első sántzát elvettük vólna, ha a' *frantziák* a' hidat fel nem szedték vólna. Sok mérész *Burkus* a' vízen akart által menni, de mély vólt: egy, még is annyira ment, hogy a' kezében a' *pagnétot* egy *frantzia* megkaphatta, és a' *Burkust* a' vízbe zuhíntotta, 's oda fúlt.

— Több ajándékok között, a' *Marienburgi Rom. Cath.* Kösség 4 harangot (1645 fontot) ajándéko-

zott ágyunak, az Országóltalom' (Landwehr, in-surrectio) részére.

A' Szászhatárról. — A' fr. Hadsereg' állása, Apr. 26-odikán ez: — A' Vicekirály a' legszélső balszárnyával tartja *Halle* és *Merseburgot*. A' *Moskvai Hertzeg'* (*Ney Marsal*) Főtanyája *Naumburghan*, a' Tsászári Főtanya *Auerstädtben*; a' Gárdák *Weimarban*; *Bertrand Gr. Gen.* *Jenában*; a' *Reggioi Hertzeg* (*Oudinot Marsal*) *Saalfelden*; a' *Ragusai Hertzeg* (*Marmont Marsal*) *Weisenseeben* — vannak. — Az *Eckmühli Hertz.* (*Davoust Marsal*) fedezi a' bal horpaszát a' *Hannoverában* álló Muszkák ellen: ez alatt van *Sebastiani Gr. Gen.*

Bremenből. — a' *Wesertorki Megye'* Újjságlevele szerént — *Apr.* 12. — Itt kihirdették *Dumonceau* Generálnak az Alispányhoz (vice Praefectushoz) írt ezen levelét: — Alispány Ur! Mindenben 's másutt is híreket terjesztenek, melyek azt tzelőzzák, hogy a' jó lakosokat nyughatatlankodtasák, 's a' lázzasztóknak szarvat emelljenek. Ha az ember ezekre a' szerentsétlenségapostolira halgat; úgy a' Muszkák mindenütt ott vólnának, a' hol mi a' nagy Főtanyával össze lántzolódunk. Ezek a' hírek hamissak, 's a' hírharangok köztsendesség' háborítói, mellyeket meg kell fogdosni és érdemlett halállal büntetni. — A' mi abban igaz, ez, hogy a' *Vicekirály'* Főtanyája *Magdeburg* előtt áll 6 óránnyira, a' Muszkák *Apr.* 4 és 5-ödikén *Ziesár* mellett egészen megverettettek, és *Brandenburgon* túl kergettettek, és hogy a' fr. Hadsereg kezén tartja az *Elbe'* bal mellyékét *Dresdától* fogva *Lüneburgig*, 's végre, hogy *Celle*, *Hannover* és az

egész térség az *Elbe* és *Weser* között, tele van fr. sereggel. Ez az igaz az egész dologban; és a' mely éppen olyan igaz fog lenni, ez, hogy a' Muszkák rövid időn túl verettetnek a' magok' határokon.

Kérem az Urat, Alispány Uram! hogy a' rosszszívűekre jobban vigyázzon és vigyáztasson, mint eddig. A' vétkeket meg kell fogni, hogy például szolgáljanak. Akkor a' gúnyoló híreknek nyakokszakad, és a' békességszerető Lakosok újj bizodalmat nyernek. Az Úr vezeti a' fő poltziát, Alispány Uram, — mozogjon!

Erre, botsátottki az Alispány egy kemény parantsolatot Apr. 8-adián, melyben még az olyan Gazdákat is a' Főbejáróbíztosság' körme közzé rendelik, a' kinek a' házánál nyúgodalom-bizgató beszédeket folytat akarki.

— A' *Thorni* Váróltalom 100 frantziából, 400 Lengyelből, és 3500 Bavarusból állott: — a' *Censtochau*i pedig 900 emberből, kik között 63 vólt a' Tiszt; ágyú vólt 24, fegyver 4000-nél többetske.

— Stettin alatt esettel és sebbe a' város' megszállása ólta Sz. György napig, a' Burkus' részéről 5 Tiszt és 300 közlegény, kik között 2 Tiszt meghólt. Az ellenség kára 7 Tiszt, és 500 közlegény, — azt mondja a' *Bresloui* Ujjság! Apr. 24-edikéről.

— *Berlini* Levelek szerént, *Lipsiá*ból, Apr. 16. — Ma jött *Dresd*ából *Stein* (újj) Ministertől az a' követelés ide, hogy *Lipsia* 500 ezer tallért köteles költsönözni az Országnak, valamint azt a' 66 ezeret *Winziagerode* Generáinak már lefizette. A' mi Bankósaink éppen most gyúltek.

e' végre eggyüvé. — *Ugyanonnán*, Apr. 19-edikén azt írják, hogy ez a' dolog nem igaz.

A' Berlini Újjságl. serént, azt írják *Züllichau*ból Apr. 19-edikén, hogy a' hónap' 17-edikén 600 frantzia *Custrin*ból kiütött volna. Azonnal félre verték itt a' dobot és a' harangot, valamint az egész környéken, és egy óra alatt kitsiny-nagy, mind talpon vólt, ki mivel mehetett. A' Züllichau Postamester *Heiden* vezette a' Néprohanást. Kevés idő alatt kiállott 2000 paraszt, és más 2000 a' kis züllichau Kerületből, egygyütt 4000, kik között legalább 4—5 száz jó istuttzal, ugyanannyi filintával vólt felfegyverkezve: 100-nál több vólt lovon. Dél tájban az a' hír futamodott, hogy a' veszedelemnek vége vólna, mivel a' frantziákat lefegyverkeztette már *Drossennél* és *Göritznel* a' Néprohanás, 's foglyokká tette azokat. Azomban újj lárma lett esteli 9 órakor a' faluk felől, és ismét minden ember fegyverbe állott, mert 6 frantzia elszabadúlt abból a' 600-ból, kiket egy erdőben láttak; melyet 11 órakor kitanúlván, eloszlottunk, — így szóll.

— Ugyanazon Újjságl. szerént, Apr. 27. — *Spandau* felalkudta magát: a' vólt váróltalom nem szolgálhat a' Burkus és ennek Frigyessei ellen bizonyos ideig: a' frantzia Országglománynak minden tulajdona a' várban marad, a' magánosok elvihetik a' magokét.

— A' Muszkaburkus hadsereg' minden Tagja a' *Saale* jobb partján van egygyütt, azt kivéven, a' mi az alelbe környéken van. A' sugorgatott sereget, melynél a' tsászári Garda van, *Tormassow* Gen. vezérli.